Buonarroti Michelangelo (1475-1564) :)

Taliansky maliar, sochár, kresliar, architekt a básnik, vedúci predstaviteľ vrcholnej talianskej renesancie. Určil nasledujúcu cestu maliarstva k baroku. V maliarstve a sochárstve vytvoril nový ideálny typ postavy, s dokonalými telesnými tvarmi, ku ktorým dospel štúdiom anatómie človeka a konaním pitiev. Jeho tvorba vyžaruje napätie, dynamiku, pohyb. Najznámejšími dielami maliarskymi sú: *Svätá rodina, Výjavy zo Starého zákona, Posledný súd, Obrátenie sv. Pavla, Ukrižovanie sv. Petra* (*Fresky v Sixtínskej kaplnke*); sochárskymi *Dávid, Mojžiš* v chráme San Pietro in Vincoli*, Pieta, Bakchus, Snímanie z Kríža, Umierajúci otrok, sochy s náhrobku Giuliana Medici;* architektonickými *Dostavba chrámu/kupola Chrámu sv. Petra* v Ríme, *Medicejská kaplnka/náhrobok Lorenza de Medici* pri kostole San Lorenzo vo Florencii, *náhrobok pápeža Júliusa II.* v Ríme.

Tvrdil, že nie je architektom, ale postavil *Chrám svätého Petra* v Ríme. Vyhlasoval, že nie je maliarom, ale utvoril fresky v *Sixtínskej kaplnky* vo Vatikáne. Chcel byť iba sochárom, a tak vytesal do mramoru *Dávida*, *Pietu* či *Mojžiša*. Michelangelo Buonarroti. Symbol renesančnej geniality. Samotár, pre ktorého umenie bolo bremeno, ale aj dar plný povinnosti voči ostatným ľuďom. Popudlivý mizantrop, ale aj človek obdarený božími rukami.

Jediný, kto mu mohol konkurovať v bezhraničnom talente, bol Leonardo da Vinci (1452-1519). Možno aj preto impulzívny Michelangelo podľa známej historky vykričal aristokratickému Leonardovi všetky jeho chyby. Obidvaja sa dotýkali vtedajšieho stropu ľudského poznania, ale len jeden z nich chcel byť najväčším.

Leonardo pristúpil na priamu konfrontáciu. Súboj gigantov sa uskutočnil v roku 1504 vo florentskom *Palazzo Vecchio*. Každý si vybral výjav z histórie Florencie. Leonardo Bitku pri Anghiari, Michelangelo Bitku pri Cascine. Nikto nevyhral, ani jeden z nich totiž svoj obraz nedokončil. Leonardo opäť príliš experimentoval a freska sa zničila (zachovala sa v Rubensovej replike), Michelangela zase odvolali k iným prácam.

Po Leonardovej smrti v roku 1519 zostal tvorca *Dávida* na renesančnom nebi sám. To už mal za sebou svoje slávne sochy i strop Sixtínskej kaplnky. A pred sebou vedomie, že odteraz bude s umeleckou agóniou a extázou sám.

Človeka považoval Michelangelo za jedinečnú, takmer božskú bytosť. Preto aj umelca chápal nie ako chladného bádateľa, ale ako tvorcu, ktorý svojimi rukami dáva mŕtvej hmote život.

Michelangelo sa zmietal v ustavičných pochybnostiach. Má svoj talent považovať za požehnanie, alebo prekliatie? Stavy depresívnej beznádeje sa uňho prudko striedali s náladami, keď chcel obsiahnuť vesmír. Chcel byť vo svojom nadčasovom utrpení sám. Odmietal pomocníkov, aj keď boli pred ním takmer nesplniteľné úlohy.

Svojou vôľou nedesil len okolie, ale aj najmocnejších tej doby - pápežov, kráľov a vojvodcov. Keď pápež Pavol III. uvidel na Vianoce roku 1541 prvýkrát rozhnevaného Ježiša na *Poslednom súde* v Sixtínskej kaplnke, vraj zhrozene zašepkal: „Bože, prichádza apokalypsa."

„V každom kameni je ukrytá socha," tvrdil Michelangelo a neúnavne útočil silou svojho dláta na bloky carrarského mramoru. Niektoré z nich však mal radšej. Medzi nimi bola aj Pieta, ktorú dokončil v roku 1499 ako dvadsaťštyriročný. Jej ušľachtilá ihlancová kompozícia je dnes vo výklenku *Chrámu svätého Petra*. Je to jediné dielo, ktoré Michelangelo podpísal - na šerpe, ktorú má Panna Mária krížom cez prsia.

Keď sa s ním raz jeho životopisec Ascanio Condivi rozprával o mladistvom výzore Panny Márie, Michelangelo odpovedal: „Sviežosť a kvet mladosti sa u nej zachovali nielen prirodzeným spôsobom, ale možno aj prispením Božím, aby sa svetu dokázalo trvalé panenstvo a čistota Matky. U Syna to nebolo treba, skôr naopak, ak sa malo ukázať, že Syn boží vzal na seba ľudskú podobu a že okrem hriechov podliehal všetkému, čomu je vystavený

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

obyčajný človek.“

Komplikovaný portrét Michelangela vyvoláva stále dohady. Sú domnienky, že bol homosexuálom, ale odkiaľ sa potom berú jeho sonety predchnuté vrúcnou láskou k žene Vittoria Colonna? Vraj trpel psychickými poruchami, ale odkiaľ prichádzala jeho výnimočná koncentrácia? Mnoho svojich vecí nedokončil, ale slovami Michelangela „o ukončenosti rozhoduje len Boh“.

Posledné dni Michelangela pripomínali skon titana. Ešte 12. februára 1564 celý deň pracoval, pravdepodobne na *Piete Rondanin*i. Štrnásteho šiel ako zvyčajne na prechádzku na koni, hoci bolo škaredé počasie. Pätnásteho chcel ísť znovu, ale mal horúčku. Vrátil sa domov a sadol si k ohňu, kde sa cítil lepšie než v posteli. O tri dni - teda osemnásteho - zomrel.

Keď cítil, že sa blíži smrť, poručil v závete svoju dušu Bohu, svoje telo zemi a svoj majetok najbližším príbuzným. Florencia usporiadala svojmu synovi okázalý pohreb. Zvyšok je história. Slovami Rodina (1840-1917) - očarujúca.

Galéria maliarskych a Galéria sochárskych diel

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania